Gofal Cymdeithasol **Cymru**
Social Care **Wales**

Gweithwyr gofal cartref ar y Gofrestr

1 Mehefin 2020

Noddir gan
Lywodraeth Cymru
Sponsored by
Welsh Government

Cynnwys

1. Crynodeb..3

2. Oedran a rhywedd gweithwyr gofal cartref..........................4

3. Cymwysterau gweithwyr gofal cartref................................6

4. Cyflogaeth gweithwyr gofal cartref...................................8

5. Amrywiaeth gweithwyr gofal cartref.................................11

1. Crynodeb

Agorwyd y Gofrestr Gweithwyr Gofal Cymdeithasol yng Nghymru ('y Gofrestr') i weithwyr gofal cartref ym mis Ebrill 2018 ac, o 1 Ebrill 2020 ymlaen, daeth yn orfodol i weithwyr gofrestru os oeddent yn gweithio yng Nghymru.

Oherwydd yr achosion o Covid-19, roedd rhai cannoedd o weithwyr o hyd wrthi'n gwneud cais ym mis Ebrill 2020 a chaniatawyd rhagor o amser iddynt gofrestru. Felly mae'r adroddiad proffil hwn yn edrych ar y Gofrestr ar 1 Mehefin 2020, pan oedd y rhan fwyaf o weithwyr bellach wedi cofrestru.

Ar 1 Mehefin 2020, roedd 19,637 o weithwyr gofal cartref ar y Gofrestr.

Mae gan 64 y cant o'r gweithwyr hyn ar y Gofrestr gymhwyster ymarfer. Mae 22 y cant wedi cofrestru ar sail cwblhau'r llwybr sefydlu a bydd yn ofynnol iddynt gwblhau cymhwyster o fewn tair blynedd. Mae 14 y cant wedi cofrestru ar sail datganiad gan eu rheolwr yn cadarnhau eu profiad a'u cymhwysedd (yr enw ar hyn yw cymhwysedd wedi'i gadarnhau). Gweler Adran 3 am ragor o fanylion.

Mae mwy na 99 y cant o'r gweithwyr sydd wedi cofrestru mewn gwaith ar hyn o bryd, gyda'r nifer fwyaf o'r rhain (48 y cant) yn gweithio yn y sector preifat ac 20 y cant ohonynt wedi'u cyflogi gan awdurdod lleol. Roedd 44 y cant ohonynt wedi dechrau yn eu rôl bresennol gyda'u cyflogwr o fewn y tair blynedd diwethaf, ond mae 20 y cant ohonynt wedi bod yn yr un rôl ers dros 10 mlynedd.

Mae'r proffil yn dangos i ni mai 44 yw oedran cyfartalog y gweithwyr, ond mae niferoedd tebyg yn fras ym mhob grŵp oedran. Mae mwyafrif y gweithwyr (84 y cant) yn fenywaidd. Mae mwyafrif y gweithwyr (96.5 y cant) yn wyn Prydeinig, Cymreig neu Wyddelig, ac mae 10 y cant ohonynt yn siarad Cymraeg yn rhugl.

Mae'r data hwn ar gael yn fanylach o adran 2 ymlaen.

19,637
o weithwyr gofal cartref ar y Gofrestr

44
oedran cyfartalog y gweithwyr

10%
yn siarad Cymraeg yn rhugl

2. Oedran a rhywedd gweithwyr gofal cartref

Mae Tabl 1 yn dangos bod mwyafrif y gweithwyr gofal cartref yn fenywaidd.

Tabl 1 – Rhywedd gweithwyr gofal cartref

Rhywedd	Nifer y gweithwyr	Canran y gweithwyr
Benywaidd	16,397	84%
Gwrywaidd	3,240	16%
Cyfanswm	**19,637**	**100%**

Ffigur 1 – Rhywedd gweithwyr gofal cartref

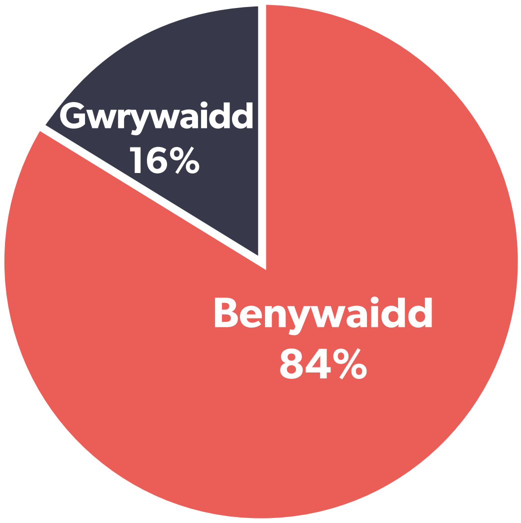

Mae Tabl 2 yn dangos bod nifer debyg o weithwyr gofal cartref ar draws pob grŵp oedran.

Tabl 2 – Oedran gweithwyr gofal cartref

Grŵp oedran	Nifer y gweithwyr	Canran y gweithwyr
O dan 25	1,797	9%
25-30	2,471	13%
31-35	2,028	10%
36-40	1,797	9%
41-45	1,669	8%
46-50	2,242	11%
51-55	2,698	14%
56-60	2,587	13%
61-65	1,733	9%
Dros 65	615	3%
Cyfanswm	**19,637**	**100%**

Ffigur 2 – Oedran gweithwyr gofal cartref

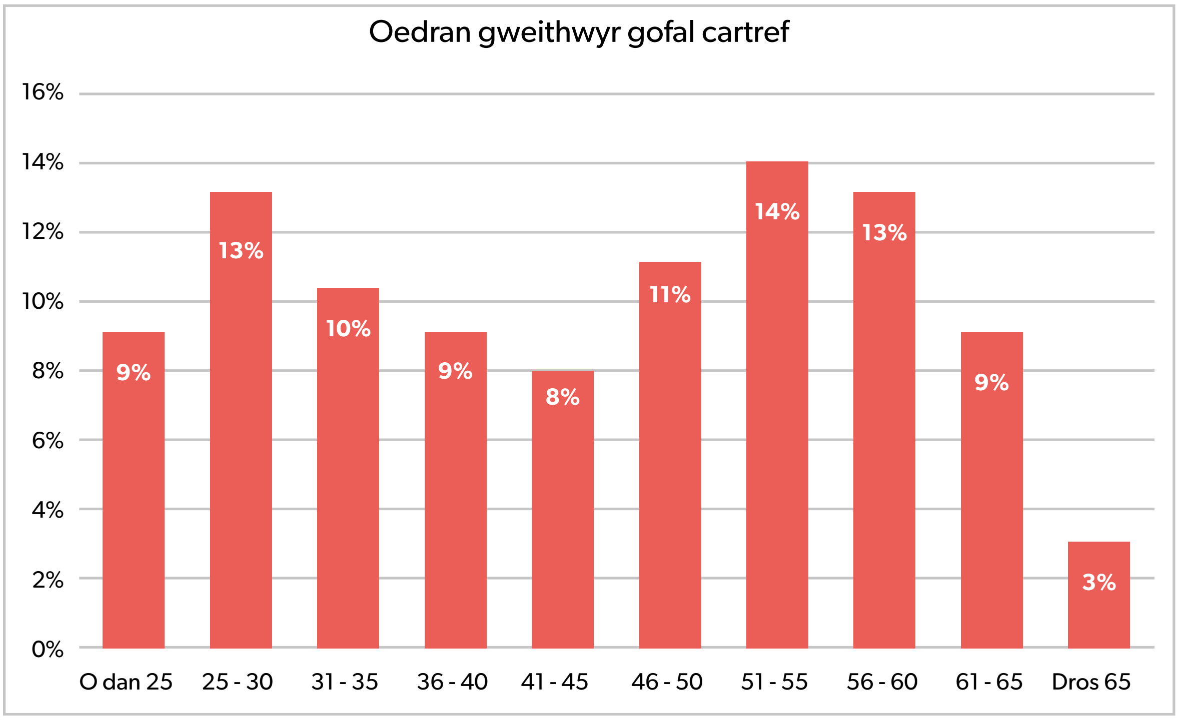

3. Cymwysterau gweithwyr gofal cartref

I gofrestru, roedd yn ofynnol i weithwyr gofal cymdeithasol naill ai feddu ar gymhwyster ymarfer addas, neu gael datganiad gan eu rheolwr yn cadarnhau eu profiad os oeddent wedi gweithio am dair o'r pum mlynedd diwethaf mewn swydd gofal cymdeithasol berthnasol, neu gwblhau llwybr sefydlu. Rhaid i weithwyr a gofrestrodd ar sail sefydlu gwblhau cymhwyster ymarfer o fewn tair blynedd.

Mae Tabl 3 yn dangos bod mwyafrif y gweithwyr yn dal cymhwyster, gyda llai ohonynt yn cofrestru ar sail sefydlu neu gyda chadarnhad o'u cymhwysedd gan eu rheolwr.

Tabl 3 – Llwybr cymhwyso y mae gweithwyr gofal cartref wedi'i ddilyn i gofrestru

Llwybr cymhwyso wedi'i ddilyn i gofrestru	Nifer y gweithwyr	Canran y gweithwyr
Wedi cymhwyso	12,592	64%
Sefydlu	4,244	22%
Cymhwysedd wedi'i gadarnhau gan y cyflogwr	2,801	14%
Cyfanswm	**19,637**	**100%**

Mae Ffigur 3 yn dangos canran y gweithwyr ym mhob grŵp oedran gan ddefnyddio'r llwybrau uchod i gofrestru. Roedd mwyafrif y gweithwyr o dan 25 oed wedi cwblhau sefydlu gan nad oedd ganddynt gymhwyster na digon o brofiad i'w rheolwr gadarnhau'u cymhwysedd. Ym mhob grŵp oedran arall, mae'r mwyafrif wedi cymhwyso.

Ffigur 3 – Llwybr cymhwyso a ddilynwyd i gofrestru, yn ôl grŵp oedran

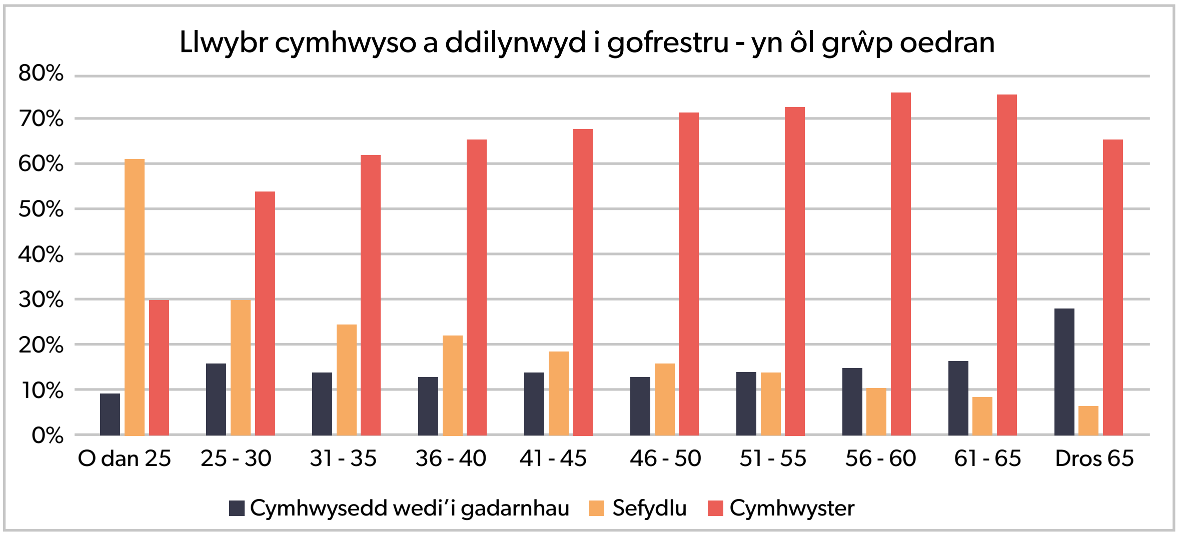

Mae Tabl 4 yn dangos bod y mwyafrif sydd wedi cymhwyso yn dal cymhwyster lefel 2 neu 3. O'r rheiny sydd wedi cofrestru gan ddefnyddio llwybr sefydlu, roedd y mwyafrif ohonynt wedi cwblhau Dyfarniad Egwyddorion a Gwerthoedd Gofal Cymdeithasol Cymru, yn hytrach na Fframwaith Sefydlu Cymru Gyfan.

Tabl 4 – Cymwysterau y mae gweithwyr gofal cartref yn eu dal

Cofrestru gyda chymhwysedd wedi'i gadarnhau	**Nifer y gweithwyr**	**Canran y gweithwyr**
Cymhwysedd wedi'i gadarnhau gan y cyflogwr	2,801	14.3%
Cyfanswm wedi cofrestru gyda chymhwysedd wedi'i gadarnhau	**2,801**	**14.3%**
Cofrestru gyda sefydlu	**Nifer y gweithwyr**	**Canran y gweithwyr**
Dyfarniad Egwyddorion a Gwerthoedd Gofal Cymdeithasol Cymru	4,215	21.5%
Cwblhau'r fframwaith sefydlu	29	0.1%
Cyfanswm wedi cofrestru gyda sefydlu	**4,244**	**21.6%**
Cofrestru gyda chymhwyster	**Nifer y gweithwyr**	**Canran y gweithwyr**
QCF/NVQ Lefel 2	7,201	36.7%
QCF/NVQ Lefel 3	4,273	21.8%
QCF/NVQ Lefel 5	368	1.9%
Dyfarniad Lefel 2 ar gyfer Sefydlu Gofal Cymdeithasol (Cymru)	346	1.8%
NVQ Lefel 4	223	1.1%
Cymhwyster Lefel 2/3 (Lloegr)	96	0.5%
Cymhwyster gwaith cymdeithasol	44	0.2%
Nyrs gofrestredig lefel gyntaf	41	0.2%
Cyfanswm wedi cofrestru gyda chymhwyster	**12,592**	**64.1%**
Cyfanswm	**19,637**	**100.0%**

4. Cyflogaeth gweithwyr gofal cartref

Mae'r rhan fwyaf o weithwyr gofal cartref ar y Gofrestr yn cael eu cyflogi ym maes gofal cymdeithasol, fel y dangosir yn nhabl 5.

Tabl 5 – Statws cyflogaeth gweithwyr gofal cartref

Statws cyflogaeth	Nifer y gweithwyr	Canran y gweithwyr
Wedi'u cyflogi ym maes gofal cymdeithasol	19,312	98.3%
Hunangyflogedig ym maes gofal cymdeithasol	195	1.0%
Ar secondiad ym maes gofal cymdeithasol	4	0.02%
Cyfanswm mewn cyflogaeth	**19,511**	**99.4%**
Nid ydynt mewn cyflogaeth ar hyn o bryd/ Nid yw eu cyflogaeth yn hysbys	126	0.6%
Cyfanswm	**19,637**	**100%**

Mae Tabl 6 yn dangos mai'r sector preifat sy'n cyflogi'r ganran fwyaf o weithwyr gofal cartref (48 y cant), yna'r trydydd sector i ddilyn. Caiff bron i 20 y cant o weithwyr eu cyflogi'n uniongyrchol gan awdurdod lleol.

Tabl 6 – Ym mha sectorau y mae gweithwyr gofal cartref yn cael eu cyflogi

Sector	Nifer y gweithwyr	Canran y gweithwyr
Preifat	9,371	48.0%
Trydydd sector	6,002	30.8%
Awdurdod lleol – gwasanaethau cymdeithasol	3,817	19.6%
Asiantaeth recriwtio/Asiantaeth cyflogaeth	222	1.1%
Iechyd	82	0.4%
Arall	17	0.1%
Cyfanswm	**19,511**	**100%**

Mae Ffigur 4 yn dangos bod 44 y cant o weithwyr wedi dechrau yn eu rôl bresennol o fewn y tair blynedd diwethaf. Mae 40 y cant wedi bod yn yr un rôl gyda'u cyflogwr ers dros pum mlynedd, ac 20 y cant ers dros 10 mlynedd.

Ffigur 4 – Y cyfnod mae gweithwyr gofal cartref wedi bod yn eu swydd bresennol

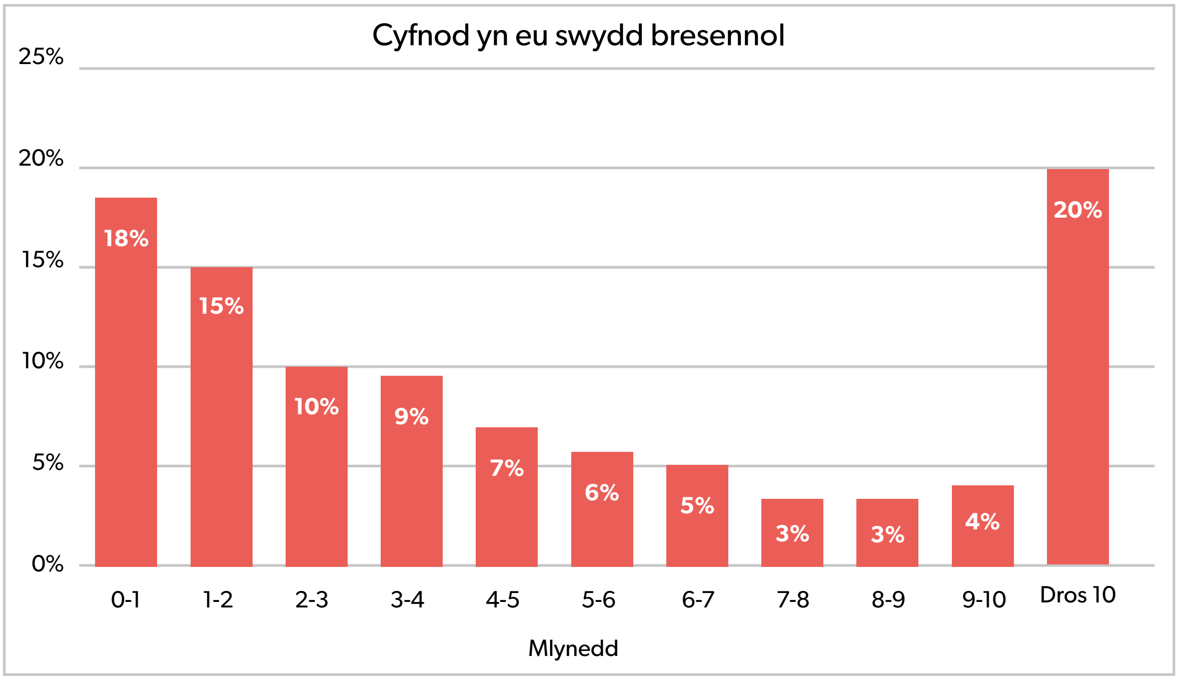

Mae Tabl 7 yn dangos ym mhle yng Nghymru y caiff gweithwyr gofal cartref eu cyflogi, gan fod rhaid i ni ddangos ar y Gofrestr ym mha sir y cânt eu cyflogi. Hefyd, mae'r tabl yn cynnwys amcangyfrif o ffigurau'r boblogaeth ar gyfer pob sir[1].

Mae'r nifer fwyaf o weithwyr yn cael eu cyflogi yng Nghaerdydd (12.7 y cant o weithwyr), Ynys Môn (11.2 y cant) a Rhondda Cynon Taf (8.4 y cant). Mae'r nifer lleiaf yn gweithio ym Merthyr Tudful, Abertawe a Cheredigion.

Y sir gyda'r nifer fwyaf o weithwyr o gymharu â'i phoblogaeth yw Ynys Môn, a'r sir gyda'r nifer lleiaf yw Abertawe. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod bod llawer o bobl yn gweithio dros ffiniau siroedd.

Tabl 7 – Ymhle y caiff gweithwyr gofal cartref eu cyflogi

Sir eu cyflogaeth	Nifer y gweithwyr	Canran y gweithwyr	Poblogaeth	Canran o boblogaeth Cymru
Blaenau Gwent	706	3.6%	69,862	2.2%
Pen-y-bont ar Ogwr	917	4.7%	147,049	4.7%
Caerffili	1,265	6.5%	181,075	5.7%
Caerdydd	2,479	12.7%	366,903	11.6%
Sir Gaerfyrddin	1,200	6.2%	188,771	6.0%
Ceredigion	258	1.3%	72,695	2.3%
Conwy	784	4.0%	117,203	3.7%
Sir Ddinbych	539	2.8%	95,696	3.0%
Sir y Fflint	933	4.8%	156,100	5.0%
Gwynedd	1,263	6.5%	124,560	4.0%
Ynys Môn	449	2.3%	70,043	2.2%
Merthyr Tudful	56	0.3%	60,326	1.9%
Sir Fynwy	538	2.8%	94,590	3.0%
Castell-nedd Port Talbot	417	2.1%	143,315	4.5%
Casnewydd	598	3.1%	154,676	4.9%
Sir Benfro	695	3.6%	125,818	4.0%
Powys	595	3.0%	132,435	4.2%
Rhondda Cynon Taf	1,637	8.4%	241,264	7.7%
Abertawe	1,931	9.9%	246,993	7.8%
Torfaen	721	3.7%	93,961	3.0%
Bro Morgannwg	451	2.3%	133,587	4.2%
Wrecsam	607	3.1%	135,957	4.3%
Ddim yn hysbys / Tu allan i Gymru	472	2.4%	dd/b	dd/b
Cyfanswm	**19,511**	**100%**	**3,152,879**	**100%**

1. Amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn, y Swyddfa YStadegau Gwladol. Cyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru, Mai 2020.

5. Amrywiaeth gweithwyr gofal cartref

Gallu'r Gymraeg

Darparodd 90 y cant o weithwyr wybodaeth am eu gallu o ran y Gymraeg. O'r rhain, roedd 10 y cant yn siarad Cymraeg yn rhugl, roedd 26 y cant yn siarad rhywfaint o Gymraeg ac nid oedd 64 y cant yn siarad Cymraeg o gwbl.

Ethnigrwydd

Darparodd 90 y cant o weithwyr wybodaeth am eu hethnigrwydd. O'r rhain, roedd 96.5 y cant ohonynt yn wyn, yn wyn Prydeinig, yn wyn Cymreig neu'n wyn Gwyddelig o gymharu â 94.1 y cant o boblogaeth Cymru gyfan[2]. Roedd y 3.5 y cant sy'n weddill yn dod o gefndiroedd eraill neu gefndiroedd ethnig cymysg.

Anabledd

Darparodd 91 y cant o weithwyr wybodaeth am anabledd. O'r rhain, roedd 1.3 y cant yn ystyried eu bod yn anabl.

Cyfeiriadedd rhywiol

Darparodd 85 y cant o weithwyr wybodaeth am eu cyfeiriadedd rhywiol. O'r rhain, dywedodd 96.5 y cant eu bod yn heterorywiol neu'n syth, a dywedodd 3.5 y cant eu bod yn lesbiaidd, hoyw neu ddeurywiol.

Crefydd

Darparodd 81 y cant o weithwyr wybodaeth am eu crefydd. O'r rhain, dywedodd 56.8 y cant nad oedd ganddynt grefydd neu eu bod yn anffyddwyr. Roedd 36.6 y cant yn Gristnogion, ac roedd gan 6.7 y cant amrywiaeth o gredoau eraill.

2. Arolwg Llafurlu Lleol Cymru/Yr Arolwg Blynyddol o'r Boblogaeth, Llywodraeth Cymru Mawrth 2020